

Mirësevini

në vargmalin Korab-Deshat

Welcome

to the Korabi-Deshati region

Ky projekt financohet nga
Bashkimi Evropian
This project is funded by
European Union

Zbatohet nga
ANTTARC
Implemented
by ANTTARC

Oferta turistike nga rajoni i Vargmalit Korab-Deshat

Ky dokument është zhvilluar nga Grupi Lokal i Veprimit “Deshati” me mbështetjen financiare të projektit “Zhvillimi i qendrueshëm rural në rajonin e vargmalit të Deshatit: GLV Deshati”, të financuar nga Komisioni Evropian në kuadrin e Programit ndër-kufitar IPA midis Ish Republikës Jugosllave të Maqedonisë dhe Republikës së Shqipërisë (2007-2013).

Përmbajtja e këtij dokumenti është përgjegjësi e projektit “Zhvillimi i qendrueshëm rural në rajonin e vargmalit të Deshatit: GLV Deshati” dhe nuk reflekton domosdoshmërisht qëndrimet e Bashkimit Evropian.

Ky projekt financohet nga
Bashkimi Evropian

This project is funded by
European Union

Zbatohet nga
ANTTARC
Implemented
by ANTTARC

Idejimi grafik dhe printimi / Design & print:
STUDIO KILICA

Touristic Offer by the Korabi-Deshati Region

This document has been developed by the Deshati Local Action Group with the financial assistance of the “Sustainable rural development in Deshati mountain range region: Deshati LAGs” project funded by the European Commission in the framework of the IPA Cross-Border Programme the Former Yugoslav Republic of Macedonia-Republic of Albania, 2007-2013.

The content reflects the views of the “Sustainable rural development in Deshati mountain range region: Deshati LAGs” project and does not represent the official views of the European Union.

RAJONI I VARGMALIT DESHAT-KORAB, DIBER, SHQIPERI

Vargmali i Deshatit shtrihet në rajonin e Dibrës në Shqipërinë Lindore, rreth 65 kilometra përgjatë kufirit shtetëror me Republikën ish-Jugosllave të Maqedonisë. Kufiri shtetëror mes Republikës së Shqipërisë dhe Republikës ish-Jugosllave të Maqedonisë e ndan këtë vargmal pothuajse në mes. Në territorin shqiptar, ky vargmal kufizohet në veri me Qarkun e Kukësit dhe në Perëndim dhe Jug Perëndim me lumin e Drinit të Zi. Ky vargmal në terminologjinë e sotme njihet si vargmal Deshat-Korab, i cili është pjesë e parkut natyror Korab-Koritnik (shpallur park natyror në dhjetor 2011) që është pjesë e zonave të mbrojtura në kategorinë IV (Rezervat Natyror i Menaxhuar) sipas standarteve ndërkombëtare të Unionit Ndërkombëtar për Konservimin e Natyrës (International Union for Conservation of Nature--IUCN). Ai përbëhet nga disa male të lartë si Kërçini, Velivari, Greva, Skërteci, Zimuri, Grama, Sorokolli dhe Korabi që është edhe mali më i lartë në Shqipëri. Rajoni ka akses në rrugën nacionale Tiranë-Peshkopi që kalon nëpër Burrel dhe Bulqizë dhe lidhet me Maqedoninë nëpërmjet Pikës Doganore të Bllatës. Vargmali përshkohet nga aksi nacional/ruga rurale Peshkopi – Kukës që lidhet me autostradën Tiranë – Prishtinë dhe t me Kosovën nëpërmjet Pikës Kufitare të Morinit. Rajoni përmbledhet në tetë Njësi Vendore përfshirë Bashkinë e Peshkopisë dhe komunat Maqellarë, Melan, Tomin, Kastriot, Fushë Çidhën, Sllovë, dhe Kala e Dodës.

Qyteti i Peshkopisë është qendër e zonës por edhe e gjithë qarkut të Dibrës. Aty janë përqëndruar institucionet kryesore administrative, ekonomike dhe kulturore. Megjithë ndërhyrjet pa kriter në ndërtimtari, qyteti ka ruajtur elementë të traditës. Peshkopia është e njohur për traditat në kulturë, gatimin tradicional, punimet me dorë, etj. Fshatrat, në përgjithësi janë të vendosura në zonën malore, me shtëpi të ndërtuara me gur dhe të mbuluara me rasa guri. Burimi kryesor ekonomik i tyre është blegtoaria. Fshatrat e zonës fushore kanë shtëpi të larta përgjatë rrugëve me kalldrëm, me oborre plot me pemë frutore të rrethuara me avlli të larta. Burimi kryesor ekonomik i tyre është bujqësia dhe blegtoaria.

Zona e vargmalit Deshat-Korab është një zonë tërheqëse për vizitorët e huaj dhe vendas në sajë të thesarit ë begatë të atraksioneve turistike përfshirë burimet e larmishme natyrore, trashëgiminë e pasur kulturore dhe historike, dhe mikpritjen tradicionale. Pejsazhi i vargmalit të Deshatit është shumë i larmishëm dhe përfshin male, bjeshkë dhe burime të shumta ujore. Malet janë shkëmbore dhe të pasura me bimësi. Vargmali ka një panoramë të bukur, me maja të thepisura por edhe me kanione, shpella dhe shkallë të formuara nga ndikimet shumë vjeçare të fenomeneve natyrore. Në të gjenden disa bazene ujëmbledhës, të cilët njihen për përmasat e tyre të mëdha. Ujërat e përrenjve krijojnë një pejzazh shumë panoramik me gryka të bukura, herë të thepisura nga shkëmbinj të dhe herë të pasura me bimësi, të këndshme dhe të lehta për lëvizje në këmbë. Në këtë vargmal ka disa burime ujore të rëndësishme për cilësitë e tyre kurative si ujërat termale të llixhave të Peshkopisë dhe uji i ftohtë i Vleshës.

Zona ka një histori të lashtë dhe kulturë të pasur. Ajo është e banuar që në kohën e Ilirëve (Kalaja e Grazhdanit). Në këtë zonë e ka prejardhjen Heroi Kombëtar i shqiptarëve, Gjergj Kastrioti-Skënderbeu. Zona ka një numër të rëndësishëm të monumenteve të kulturës. Traditat kulturore të zonës janë të spikatura në të gjithë vendin.

KORAB-DESHATI MOUNTAIN RIDGE REGION, ALBANIA

Deshati mountain ridge region is part of Dibra region, Eastern Albania, round 65 km alongside the border between Albania and Former Yugoslav Republic of Macedonia. The border between Albania and Macedonia splits the mountain ridge almost in half. In Albania, the mountain ridge borders Kukes region in the North and Drini i Zi River in the Southwest and West. Nowadays, it is known as the Korabi-Deshati mountain ridge and it is part of the Korab-Koritnik Natural Park (established as Natural Park on December 2011). It is part of protected areas under Category IV (Managed Natural Reservation) according to the standards of the International Union for Conservation of Nature (IUCN). It consists of several high mountains including Kërçini, Velivari, Greva, Skërteci, Zimuri, Grama, Sorokoli, and Korabi that is at the same time the highest mountain in Albania. The region has access to the national road Tirana-Peshkopi going through Burrel and Bulqizë and connecting Albania with Macedonia through the Bllata cross border point. The mountain ridge is also alongside the national/rural road Peshkopi – Kukës that has access to the Tirana – Prishtina highway that connects Albania and Kosovo through the Morina cross border point. The region extends in eight local government units including the Municipality of Peshkopi and communes of Maqellarë, Melan, Tomin, Kastriot, Fushe Çidhën, Sillovë, and Kala e Dodës.

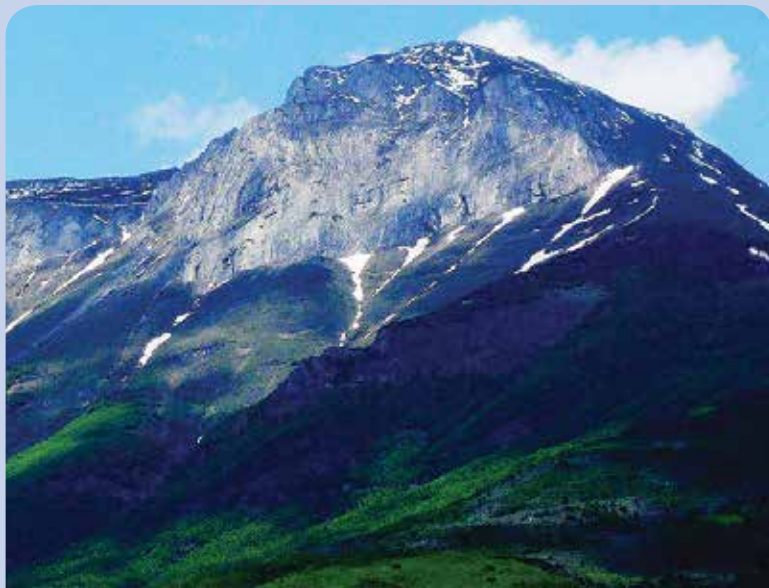
The city of Peshkopi is the center of the region as well as of the whole Dibra region. In Peshkopi there are concentrated main administrative, economic, and cultural institutions. Though there are numerous interventions in city urban environment, the city has conserved elements of tradition. Peshkopi is well-known for the traditions in culture, cooking, handmade products, etc. Villages that are established in the mountainous areas are generally built with stones and covered by stone tiles. Their main economic activity is livestock. Villages of the flat areas have high houses and big yards planted with fruit trees that are surrounded by walls. Villages have narrow roads paved with stones. Their main economic activity is agriculture and livestock.

The Deshati-Korabi mountain ridge region is very attractive for domestic and foreign visitors because of its rich touristic attractions including natural resources, cultural and historical heritage, and traditional hospitality. The mountain ridge landscape is very diverse and includes mountains, pastures, and water resources. Mountains are rocky and rich in vegetation. The landscape is beautiful plenty of high picks and canyons, caves and scales created by natural phenomena. There are numerous water collection basins with large dimensions. Torrents go through beautiful canyons that are rocky as well as full of vegetation and pleasant to walk and hike. There are several water resources that well known for their curative nature such as Thermal Waters (Llixha) of Peshkopi and Cold Water of Vleshe.

The region has an ancient and rich history and culture. It has been inhabited by Illyrians (Castle of Grazhdan). From this region is the origin of Albanians' National Hero--Gjergj Kastrioti-Skënderbeu. The region has a significant number of Monuments of Culture. Cultural traditions of the region are well known in Albania.

UDHËTIM NË VARGMALIN DESHAT-KORAB

Vargmali i Deshat-Korabit, në pjesën e Shqipërisë fillon në pikën kufitare të Bllatës që bën pjesë në Komunën e Maqëllarës. Nga këtu kalon në territorin e komunës Melan ku ndodhet mali i Valivarit dhe Grevës. Vargmali vazhdon me Grykën e Përroit të Peshopisë dhe malet e Skërtecit dhe Zimurit (shtrihen në komunat Tomin). Me tej, ai shrihet në komunën Kastriot dhe Fushë Çidhën dhe përfshin malin e Gramës, vazhdon me Malin e Bardhë (komuna Sllovë) dhe përfundon me malet Sorokoll dhe Korab në Kalanë e Dodës.

Mali i Kërçinit / Kërçini Mountain

TRAVELING THROUGH DESHATI-KORABI MOUNTAIN RIDGE

In Albanian part, the Deshati-Korabi mountain ridge starts at the Bllata cross border point which is part of commune of Maqëllarë. Then it extends in the commune of Melan where there are mountains of Valivari and Grevë. The mountain ridge continues with the Valley of Peshkopia Creek and mountains of Skërteci and Zimuri (in the commune of Tomin). Further, it extends in communes of Kastriot and Fushë Çidhën and includes mountains of Gramë and White Mountain (in the commune of Sllovë) and ends up with mountains of Sorokoll and Korab in Kala e Dodës.

MALI I KËRÇINIT. Në pjesën e sipërme (veriore) të Komunës shtrihet mali i Kërçinit, i lartë 2000 m. Karakteristikat kryesore janë bjeshka e larmishme dhe e pasur me bimësi, **Guri i Kërçinit**, Rrapi i Kërçinit, dhe Krasta e Pocestit. Guri i Kërçinit është monument natyror. Ndodhet në afërsi të fshatit Kërçisht, në një lartësi 2000 m mbi nivelin e detit. Ai përbën një gur gëlqeror me formë të veçantë të formuar nga gëlqerorët. Sipërfaqja e tij është 12.5 ha. Në të organizohen festa fetare me origjinë pagane. **Krasta e Pocestit** është gjithashtu monument natyror. Ajo ndodhet në afërsi të fshatit Pocest, 1500 m mbi nivelin e detit dhe ka një habitat të formuar në një territor me përbërje gëlqerore dhe me bimësi të veçantë dhe të larmishme (shkozë, ah, lajthi, panjë, frashër, mollë e vodhe të egër, dëllinjë, trendafil i egër etj). **Ujëvara e Pocestit** gjendet në lartësinë 1500 m dhe uji i saj del përgjatë një të çare të madhe në shkëmbin e thepisur gëlqeror duke formuar kështu një burim të madh karstik dhe ujëvarën e famshme me lartësi 13 m. **Burimi karstik i Kërçinit** ndodhet në afërsi të fshatit Kërçisht, në lartësinë 1670 m mbi nivelin e detit dhe

Krasta e Pocestit/Pocesti Rocky Hill

KËRÇINI MOUNTAIN. *Kërçini Mountain, 2000 m high, is in the upper (northern) part of the commune of Maqellarë. Main attractions are pastures that are rich in vegetation, **Stone of Kërçini**, Plane of Kërçini, and Rocky Hill of Pocest. Stone of Kërçinit is a natural monument. It is near village of Kërçisht, 2000 m high. It is a limestone rock with specific shapes of round 12.5 ha. It is the place for the organization of religious celebrations of pagan origin. **The Rocky Hill of Pocest** is a cultural monument, too. It is located near village of Pocest, 1500 m above the sea level. It has a rich and diverse habitat grown on a limestone territory (hornbeam, beech, maple, and ash woods, hazelnuts, juniper, wild apple, wild rose, etc.). **Pocesti Waterfall** is 13 m high at 1500 m above the sea level and its water comes out of a huge split on the limestone rock thus creating a big limestone water source. **Kërçini Limestone Source** is near the village of Kërçisht, 1670 m above the sea level. It has clean and cold water and creates an attractive surrounding environment. **Kërçini Plane** is located in the middle of Lower Kërçisht village at round 700 me-*

përbën një burim karstik me ujë të pastër dhe të ftohtë dhe krijon një mjedis shumë tërheqës. **Rrapi i Kërçishtit**, i cili është rreth 250 vjeçar, ndodhet në qendër të fshatit Kërçisht i Poshtëm në lartësinë 700 m mbi nivelin e detit. Kisha e Shën Dimitrit. Kjo kishë bizantine e shekullit 19 ndodhet në fshatin Kërçisht dhe është kisha më e mirëmbajtur ortodokse nga pesë kishat e fshatit, të cilat janë pothuaj të rrënuara. Të pesë kishat janë të vendosura në formën e kryqit. Tavani i Kishës së Shën Dimitrit është zbukuruar me afreske. Mendohet që edhe në majë të malit Kërçisht janë rrënojat e një kisha tjetër. Kishat ortodokse të zonës kanë lidhje edhe me kishat në territorin e Maqedonisë.

ter above the sea level. It is round 250 years old. Church of Saint Dimitri is a byzantine church dating on the 19th century. It is the most maintained church among five churches of Kërçisht (others are almost ruined). These five churches have been built in specific places establishing a cross. The ceiling of the church is painted with frescos. It is thought that another church used to exist in Kërçini mountain. Orthodox churches of the area used to have relationships with churches in the territory of Macedonia.

Ujëvara e Pocestit/Pocesti Waterfall

Kisha e Shën Dimitrit/Saint Dimitri Church

XHAMIA E ALLABEGISE

Xhamia e vjetër e Allabegisë ndodhet në lindje të fshatit Burim, në të djathtë të rrugës Tiranë-Peshkopi. Është një ndër xhamitë më të vjetra në vend—mendohet se është ndërtuar në vitin 1585. Xhamia ka formë kubike me kupolë dhe minaret me bazament shumë faqesh. Salla e saj e lutjeve ka përmasat 6.4 X 6.27 m. Brenda xhamisë ka edhe salla studimi. Teknika e ndërtimit është artizanale.

ALLABEGISE MOSQUE

The old Allabegisë Mosque is built east of the Burim village, on the right of the Tiranë-Peshkopi road. It is among the oldest mosques in the country—it is thought that it has been built in 1585. The mosque has a cubic shape with the cupola and minaret with multifaceted basement. Dimensions of the prayers room are 6.4 X 6.27 m. The mosque has reading rooms, too. The construction technique is artisanal.

Xhamia e Allabegisë/Allabegisë Mosque

Prënojat e Kalasë së Grazhdanit / Ruins of Grazhdani Castle

KALAJA E GRAZHDANIT

Kalaja e Grazhdanit ndodhet në fushën e Maqellarës. Ajo është kalaja më e madhe në Shqipëri dhe në Ballkan—ka një sipërfaqe prej rreth 34 ha dhe perimetër prej 2760 metër dhe gjërësi të mureve prej 2.8 metër dhe lartësi 4.5 metër. Kalaja kishte tre hyrje, me hyrjen kryesore me përmasa 9 x 14 meter dhe 40 kulla mbrojtëse. Ajo i përket shekullit të IV dhe VI të erës sonë dhe mendohet të ketë qenë kala e qytetit antik të Uskana. Ajo është e vendosur në kryqëzimin e Rrugës së hershme të Arbërit e cila lidhte Arbërinë me Nishin (Sëربي). Kalaja e Grazhdanit nuk është e zbuluar dhe studiuar plotësisht. Vetëm vitet e fundit janë realizuar disa ekspedita arkeologjike. Ajo është futur në fondin e monumenteve të kulturës së Shqipërisë.

GRAZHDANI CASTLE

Grazhdani Castle is built on the field of Maqellara. It is the biggest castle in Albania and the Balkans—it has a surface of round 34 ha and a perimeter of 2760 meter with walls round 2.8 meter broad and 4.5 meter high. The castle had three entrances and 40 protection towers. The main entrance was 9 x 14 meters. The castle belongs to IV and VI century and it is thought to be the castle of the antique city of Uskana. It has been built on the cross-road of the ancient Arberi Road that connected Arberia with Nish (Serbia). Grazhdani castle is not fully discovered and studied. Some archeological expeditions have been realized only during recent years. The castle is monument of culture.

Prënojat e Kalasë së Grazhdanit / Ruins of Grazhdani Castle

KISHA E SHPËRFYTYRIMIT

Kisha e Shpërfytyrimit ndodhet në fshatin Herbel. Ajo është ndërtuar para pushtimit turk dhe është ndër kishat ortodokse më të mirëmbajtura në qarkun e Dibrës. Teknika e ndërtimit është artizanale, kulturre bizantine, periudha mesjetare e hershme. Megjithëse numri i besimtarëve ortodoks është i pakët, kisha respektohet dhe mirembahet nga popullsia e zonës. Kisha e Shpërfytyrimit është shpallur monument kulture.

Kisha e Shpërfytyrimit/Transfiguration Church

TRANSFIGURATION CHURCH

The Transfiguration Church is in Herbel village. It has been built before the ottoman invasion. It is among the most maintained orthodox churches in Diber region. The construction technique is artisanal, byzantine, early medieval age. Though there are few people of orthodox religion in the region, the church has been maintained and respected by the region's population. Transfiguration Church is Monument of Culture.

MALI I VALIVARIT

Bjeshka e Hinokës shtrihet në Malin e Valivarit, në formën e një hinke sipër kodrave të veshura me pemë frutore (mollë, qersh, dardhë, arra, gështenja etj.), në kodrat e komunës Melan. Në këtë zonë janë ndërtuar disa shtëpi pritëse për pushues, të cilat janë të njohura për gatimet tradicionale në enët e baltës së Pekës dhe të shoqëruara me lëngun, komposton dhe recelin e frutave.

VALIVARI MOUNTAIN.

Hinoska pasture in the Valivari Mountain has the shape of a funnel above the hills full of fruit trees (apples, cherries, pears, nuts, chestnuts, etc.) of the commune of Melan. There are several guest houses for visitors in this area that are known for the traditional cooking in ceramic dishes of Pekë, followed by the fruit compost and jam.

Bjeshka e Hinokës / Hinoska Pasture

Mali i Valivarit / Valivari Mountain

PESHKOPIA

Qyteti i Peshkopisë është qendra administrative e qarkut të Dibrës. Në aspektin urbanistik, qyteti ka dy pamje, lagjen e vjetër me shtëpi karakteristike dhe pjesën e re me pallate. Sidomos në lagjen e vjetër që quhet “Pazar” mund të gjejmë prodhime tradicionale të bëra me dorë apo prodhime bio bujqësore dhe blektorale. Peshkopia është banuar që në kohën e Bizantit kur ka qenë edhe qendra e peshkopatave, nga ku e ka marrë emrin. Rrënojat e qytetit të vjetër janë në kodrën e Bulke përreth qytetit të tanishëm. Karakteristikë e qytetit të Peshkopisë është “Bulevardi i Blinave”

PESHKOPI

City of Peshkopi is the administrative center of Diber region. From the urban planning point of view, the city has two faces: the old neighborhood with characteristic houses and new neighborhood with new multi floor buildings. Especially, in the old neighborhood named “Pazar,” the visitors can find traditional handmade or bio agricultural and livestock products. Peshkopi has been inhabited since the Byzantine time when it used to be the center of episcopates, from where originates its name, too. The ruins of the old town are in Bulke

Lagja e vjetër, Peshkopi/Old Neighborhood, Peshkopi

Shtëpi në lagjen e vjetër, Peshkopi/House in the old neighborhood, Peshkopi

ku ndodhen edhe objektet kryesore social-kulturore si Xhamia, Bashkia, Monumenti i Skënderbeut, Muzeu, Pallati i Kulturës. Në Pallatin e Kulturës organizohen aktivitetet kulturore, ku më i rëndësishmi është “Oda Dibrane” (zakonisht i organizuar në tetor-nëntor) Në Bulevardin e Blinave organizohen panairët tradicionale dhe aktivitete të ndryshme kulturore. Në qytet ka disa hotele dhe restorante që ofrojnë kushte të mira për akomodim dhe ku serviren gatime tradicionale dibrane si jufka me pulë dhe sheqer pare. Përroi i Peshkopisë e përsëhton qytetin pothuajse mes për mes duke krijuar një pejsazh shume të larmishën me grykën malore të Llixhave (e ashpër dhe shkëmbore) që fillon nga mali i Skërtecit dhe vazhdon me pjesën fushore të ëmbël dhe pjellore të fushës së Dohoshishtit duke u derdhur në lumin e Drinit të Zi. Peshkopia njihet edhe për **Lixhat e Peshkopisë** të vendosura në grykën e përroit (“Grykën e Shërimit”), ku është ndërtuar qen-

Sheqer Pare / Desert

Jufka me pulë / Chicken dish

Bulevardi i Blinave, Peshkopi / Boulevard of Linden, Peshkopi

hill surrounding the current city. Alongside the “Boulevard of Linden” that is a characteristic of the city there are main social and cultural building including the Mosque, Municipality, Monument of Skanderbeg, Museum, Palace of Culture, etc. Cultural activities are mainly organized in the Palace of Culture.

The folk festival “Oda Dibrane” (usually organized during October-November) is the most important one. Traditional fairs and other activities are organized in the boulevard. There are several hotels and restaurants that offer good accommodation and serve traditional dishes such as “jufka me pulë” (chicken dish) and “sheqer pare” (desert). The Peshkopi Creek go throughout the city creating a diverse landscape in the Llixha (Thermal Waters) Valley that is mostly rocky. It starts at Skërteci mountain and continues in the flat and fertile field of Dohoshisht and joins Drini i Zi River. Peshkopi is well known of **Peshkopi Llixha**

dra më e madhe balneare në Shqipëri. Lixhat ose ujrat termale të Peshkopisë kanë veti kurative dhe akomodojnë më shumë se 10,000 pushues në vit nga e gjithë Shqipëria si dhe Maqedonia e Kosova. Në këtë zonë janë ndërtuar shume shtëpi pritëse dhe hotele që ofrojnë shërbim hoteleri me çmim të lirë dhe kushte të mira.

established in the valley ("Valley of Cure"). It is the biggest thermal water center in Albania. Peshkopi Thermal Waters are very curative and can accommodate round 10,000 people every year. People come from Albania, Kosovo, and Macedonia. In this area, there are many guest houses and hotels that offer good conditions at low prices.

*Skëndërbeu para Pallatit të Kulturës
Skanderbeg mounument
on front of the Palace of Culture*

*Xhamia dhe Bashkia në Peshkopi
Mosque and Municipality of Peshkopi*

*Lixhat e Peshkopisë
Peshkopi Thermal Waters ("Lixha")*

BORVIKU BEGJUNEC-RABDISHTE

Përballë kompleksit balnear shtrihet kodra e bukur e Borovikut të Begjunecit-Rabdishtë që është shpallur monument natyror. Ajo ka një habitat të formuar në një territor me përbërje gipsore dhe me bimësi të veçantë dhe të larmishme (pishë e zezë, ah, lajthi, panjë, frashër, dushk) dhe me kafshë të rralla si kaprolli.

BORVIKU BEGJUNEC-RABDISHTE

The beautiful hill of Borovik Begjunec-Rabdishtë is on front of the thermal waters center. It is a natural monument and has a specific and diverse vegetation (black pine, beech, hazelnuts, ash, maple, oak woods, etc.) and rare animals such as roe deer.

Kodra e Borovikut të Begjunecit-Rabdishtë/Hill of Borovik of Begjunec-Rabdishtë

QYTEZA E BELLOVES. Rrënojat e qytezës së vjetër të Bellovës ndodhen në fshatin Bellovë që shtrihet në veri të përroit të Peshkopisë. Në këtë zonë ndodhen dy monumente natyrore: **Shpella e Qytezës-Bellovë dhe Burimet e Bellovës.** Shpella ndodhet në lartësinë 1400 m mbi nivelin e detit. Ajo është e gjatë mbi 10 metra, e gjerë deri në 2 m dhe e lartë 2-3 m. Burimet e Bellovës kanë ujë të ftohtë dhe të pastër.

BELLOVA TOWNSHIP. Ruins of the old township of Bellova are found at Bellova village located north of Peshkopi Creek. There are two natural monuments in this area: **Cave of Bellova Township and Bellova Water Sources.** The cave is at 1400 m altitude. It is 10 m long, 2 m wide, and 2-3 m high. Bellova Water Sources have very cold and clean water.

*Qyteza e dhe Shpella Bellovës (poshtë)
Bellova Township and Cave (below)*

Burimi i Bellovës/Bellova Water Source

Mali i Skërtecit / Skërteci Mountain

MALI I SKERTECIT

Në lartësi të malit të Skërtecit janë bjeshkët e Cerjanit, Rabdishtit dhe Zagradit të pasura me kullota për bagëtitë e imta dhe bletari. Karakteristikë është pylli i Ferrës sipër fshatit Radisht dhe ujëvarat sezonale (në kohën e shirave). Fshati Rabdisht, Zagrad dhe Cerjan që njihen si “katundet e epërme” janë të ndërtuara prej guri dhe të mbuluar me rasa po prej guri. Zona shquhet për prodhimet bio dhe banorët e saj për cilësinë e shërbimit për vizitorët. Ka disa shtëpi pritëse për vizitorë, sidomos për të ineresuarit në ngjijten dhe ecjen nepër male.

SKERTECI MOUNTAIN

In Skërteci Mountain, there are pastures of Cerjan, Rabdisht and Zagrad that rich in livestock and bee farms. Characteristic of this area are Forest of Ferra over Rabdisht village and waterfalls during the rainy weather. Villages Rabdisht, Zagrad and Cerjan, also known as “upper villages,” are built of stone and covered by stone tiles. The area is known for bio products and its inhabitants for the quality of service for visitors. There are several guest houses for visitors, especially for people interested in walking and hiking in mountains.

Bjeshka e Zagradit / Zagradi Pasture

Bjeshka e Rabdishtit / Rabdisht Pasture

Mali i Zimurit/Zimuri Mountain

Mali i Zimurit & Ballkoni i Peshkopisë / Zimuri Mountain and Peshkopi Balcony

MALI I ZIMURIT. Pjesa malore e Peshkopisë vazhdon në veri me malin e Zimurit dhe zbret poshtë me fshtrat e Shimcanit dhe Staravecit që me kodrinat e tyre përbëjnë dhe kurorën e qytetit ose siç njihet “ballkoni i Peshkopisë”. Këto fshatra janë tipike malore, me ndërtime prej guri. Edhe në këtë zonë ka shtëpi pritëse ku shërbehet për pushuesit në mënyrë tradicionale dhe gatime shtëpie me produkte bio, ku më tipiket janë patatet, frutat e thata, mjalti me arra, turshitë, pastërmaja dhe gatimet me brumë.

ZIMURI MOUNTAIN. *Mountainous part of Peshkopi continues in the north with the Zimuri Mountain and then goes down with villages of Shimcan and Staravec that with their hills compose the “city’s crown” or as it is known “Peshkopi’s balcony”. These are typical mountainous villages with stone houses. There are guest houses in this area, too. Traditional serving includes home dishes cooked with bio products such as potatoes, dry fruits, honey and nuts, pickles, ham, and dough cooking.*

Shtëpi të ndërtuara sipas traditës / Houses built based on tradition

SHTËPITE PRITËSE. Përgjatë rrugës nacionale Peshkopi–Kukës në territorin e komunës Tomin ka disa kulla të vjetra dhe shtëpi të reja të ndërtuara në stilin e vjetër duke ruajtur traditën dhe që janë përshtatur dhe kthyer në shtëpi pritëse për turistët. Në këto shtëpi pritëse serviret ushqim tradicional si mish i pjekur në furrë, pulë me arra, bungur i bluar, halvë me gështenja dhe arra, grurë me qumësht, pekmez të rushit, etj.

GUEST HOUSES. *In the territory of commune of Tomin, alongside the Peshkopi–Kukës national road, there are several old and new houses built according to old tradition that are transformed into guest houses for tourists. They serve traditional food such as baked meat, chicken with nuts, ground “bungur”, halvah with nuts and chestnuts, wheat with milk, dry raisin, etc.*

Shtëpi pritëse/Guest house

*Kostume tradicionale
Traditional Costumes*

KASTRIOTËT. Kjo zonë është me kuptim të rëndësishëm historik për shqiptarët. Në veriperëndim të Peshkopisë, pas Qafës së Kubenit, shtrihet Fusha e Kastriotit dhe Fusha e Çidhnes që janë zotërimet e hershme të Kastriotëve dhe vendlindja e Gjergj Kastriotit (Skënderbeut). Në pjesën e poshtme të rrugës nacionale Peshkopi–Kukës shtrihet fshati Kukë (fshati i Pal Kukës, shoku më i ngushtë i Skënderbeut) dhe sipër saj fshatrat e Brestit (fshati i Pjetër Shinit, truproja e Skënderbeut). Në pjesën malore të zonës shtrihet Mali i Gramës me bjeshkët e bukura dhe të gjera ku shquhen Bjeshka e Zonjave, Pasqyrat e Gramës, Liqeni i Gramës, dhe Shllinasi i Vrenjtit. **Bjeshka e Zonjave** u përkiste motrave dhe gruas së Skënderbeut. Ndodhet në Bjeshkën e Gramës, në lartësi nga 1700 m deri në 2200 m mbi nivelin e detit. Përbën një shpatullim të madh akullnajor të formuar në rreshpe. Është e gjatë 1000 m dhe e gjerë deri në 300 m. Ka formën e një katërkëndëshi të çrregullt dhe të një ballkoni të madh natyror. **Pasqyrat e Gramës** janë një bllok solid me gjatësi 500 m dhe gjerësi 200 m që shndrin si pasqyrë në lartësinë 1900 m. **Liqeni i Gramës** ndodhet në masivin e malit të Gramës në lartësinë mbi 2000 m. Ai është liqen akull-

KASTRIOTS. This area has an important historical meaning to Albanians. Northwest of Peshkopi, beyond Kubeni Mountain Pass, extends the Field of Kastriots and Field of Çidhnes which used to be the ancient possessions of Kastriots and birth land of Gjergj Kastrioti (Skanderbeg). Below the Peshkopi–Kukës national road is village of Kuke (village of Pal Kuke, best friend of Skanderbeg) and above it there is the village of Brest (village of Pjeter Shini, bodyguard of Skanderbeg). In the mountainous part of the area is the Grama Mountain with beautiful and wide pastures including Pasture of Ladies, Mirrors of Grama, Lake of Grama, and Saline of Vrenjti. **Pasture of Ladies** belonged to Skanderbeg's sisters and wife. It is located in the Grama pasture, 1700-2200 m above the sea level. It consists of a wide shoulder mountain of glacial origin. It is 100 m long and 300 m wide and has the shape of an irregular quadrangle and a huge natural balcony. **Mirrors of Grama** is a solid block 500 m long and 200 m wide that shines like a mirror at 1900 m altitude. **Lake of Grama** is found 2000 m high in the Grama mountain. It is a glacial lake with very cold and crystal clear water. Its surface freezes during winter.

Bjeshka e Zonjave/Ladies' Pasture

Shllinasi i Vrenjtit/Saline of Vrenjti

najor dhe ka ujë të kristaltë dhe të ftohtë. Gjatë dimrit sipërfaqja e tij ngrin. Liqeni është i pasur me një botë të gjallë bimore dhe formon një ekosistem interesant të liqeneve alpine. **Shllinasi i Vrenjtit** është një masiv shkëmbor me përbërje gipsi dhe kripë guri (nga e ka marrë dhe emrin) në lartësinë 1200-1500 m. Masivi është i gjatë deri në 900 metra dhe i gjerë deri në 250 m. Dhinë e egra shkojnë atje për të lëpirë kripën. Malet dhe bjeshkët e këtij territori janë të pasura me bimë mjeksore dhe ku rriten shumë kafshë të egra të rralla si reqebualli ose (tigri i ballkanit), dhia e egër, thëllëza e malit etj. Në këto bjeshkë kemi shumë stane të cilat prodhojnë djath dhe bulmet cilësor dhe përdoren shumë nga pushuesit për pushim malor dhe kurim të sëmundjeve asmatike. Barinjët e staneve, përveç mikpritjes, të ofrojnë lloje të ndryshme djathi, kos delje, bukë çerepi, mish në prush, petulla malësie, lëshnik ose kulloshtër me qumësht delje, dhe mollë dhe dardhë të Kastriotit që janë me aromë në ëdo kohë. Në Fushë Çidhën ndodhet një tjetër monument natyror - **Kodra e Pareve** në Bllicë - e cila ndodhet në afërsi të fshatrave Bllicë e Kukaj, në lartësinë 493 m mbi nivelin e detit dhe ka formën e një kupole të veçantë (vezake). Sipas legjendave, në këtë kodër, të parët kanë fshehur thesarin.

*Lake has rich vegetation and creates an interesting eco-system of alpine lakes. **Saline of Vrenjiti** is a rocky massive of gips and salt stone (from where is the origin of its name) located 1200-1500 m above the sea level. The massive is round 900 m long and 250 m wide. Wild goats go there to lick the salt. Mountains and pastures of this area are rich in medical plants and rare wild animals such as “requebualli” (or Balkan tiger), wild goat, mountain grouse, etc. There are many dairy farms in the pastures that produce quality dairy products. They are also used extensively for mountain vocations. The climate is curative, especially for people suffering from breathing diseases. In addition to their hospitality, shepherds offer visitors different kinds of cheese, sheep yogurt, bread cooked in a traditional way, meat on braise, mountain donuts, a traditional dish with sheep milk, apples and pears of Kastriot that keep their smell a long time, etc. Another natural monument is in Fushë Çidhën — **Money Hill** in Bllicë — that is near villages Bllicë and Kukaj, 493 m above the sea level. It has a specific oval shape. According to fairy tales, ancestors have hidden a treasury in this place.*

Mali i Gramës/Grama Mountain)

Liqeni i Gramës/Grama Lake

SLLOVA. Pjesa nën-udhë në komunën e Sllovës është plot me plantacione me dru frutorë dhe kryesisht me kumbulla dhe parcela të bukura në formë lëndinash, të mbjella me drithëra të ndryshme ku më e famshmjia është grosha e Sllovës. Në pjesën e sipërme shtrihet vargmali i Korabit me Malin e Bardhë. Shquhet monumenti natyror **Karsti i Malit te Bardhë** në Sllatinë që përmban kanione, hinka, shkallëzime, etj. Ai është i gjatë rreth 1200 m dhe i gjerë deri në 230 m dhe ndodhet në afërsi të fshatit Sllatinë. Bjeshka e Dyqakës dhe **Bjeshka e Shehit** janë ndër bjeshkët më të bukura dhe më të mëdha, me burime të shumta ujore, ku më i famshmi është Uji i Ftohtë i Vleshës i cili ka veti kurative. **Uji i Ftohtë i Vleshës** ndodhet në afërsi të fshatit Vleshë, në lartësinë 800 m mbi nivelin e detit. Ai është një burim karstik me prurje mjaft të madhe, të pastër dhe shumë të ftohtë. Në këtë territor ndodhet dhe **Teqeja e Bilbilit** në Vleshë që është e njohur në gjithë zonën dhe më gjerë, dhe shërben si vend pelegrinazhi për besimtarët. Familjet pritëse për pushues në këtë zonë janë shumë mikpritëse dhe ofrojnë ushqim tradicional si groshë me mish dashi të thatë (pastërma), vezë pule me gjizë dhe me gjalp delje, pulë me pilaf, bukë misri (e n'dorë) dhe kollë me shërbet.

Mali i Bardhë dhe Bjeshka e Dyqakës / White Mountain and Dyqaka Pasture

Uji i Ftohtë Vleshë/Cold Water of Vleshë

SLLOVA. The under-road part of the commune of Sllove is full of plantations of fruit trees, especially plums, and other agricultural cultures, most famous of which is the Sllova bean. In the upper part, there is the Korabi Mountain and the White Mountain. Distinctive is the natural monument of **Karst of White Mountain** in Sllatine with its canyons, funnels, scales, etc. It is near Sllatine village, round 1200 m long and 230 m wide. **Dyqakë Pasture** and **Shehi Pasture** are among the biggest and most beautiful, with numerous water sources, the **Cold Water of Vleshës** that has curative values being the most famous of them. It is located near Vleshe village, at 800 m above the sea level. It is a limestone water source with plenty of very cold and cristal clear water. **The Tekke of Nightingale** in Vleshë is

known in the region and beyond and serves as a pilgrimage place. Guest houses for visitors are very hospitable and servetraditional food such as beans with dry lamb meat, chicken eggs and cottage cheese and sheep butter, rice and chicken, corn bread, etc.

MALI I KORABIT

Mali i Korabit (2751 m) është mali më i lartë në Shqipëri. Ai ndodhet në zonën e **Kalasë së Dodës**, e cila ka marrë këtë emër për shkak të maleve dhe shkëmbinjëve që krijojnë pamjen e një kalaje natyrore. **Rafshi i Korabit** ndodhet afër fshatit Radomirë, 1900 m mbi nivelin e detit, me përmasa 1000 metra gjatësi dhe 200 metra gjërësi. Ai është shpallur monument natyror dhe përbën një cirk të madh dhe kompleks akullnajor të formuar në rreshpe, është një nga monumentet e natyrës. Në lartësi ndodhet **Bjeshka e Korabit** që i ngjan një fushë me lule në verë dhe borë në dimër, e përshtatshme për ski. **Gropa e Panairit** ndodhet afër fshatit Radomirë, 2115 m mbi nivelin e detit. Përbën një cirk të madh kompleks akullnajor të formuar në rreshpe. Në këtë territor ndodhen dhe Liqeni i Zi (1460 m, gjithashtu monument natyror) dhe Kroi i Mbretit - Sekarol (1200 m). **Ujëvarat e Korabit** janë shumë të bukura dhe të shumta sidomos në kohë me reshje. Në këto maja ndeshim **Shqiponjën e Korabit** dhe **Tulipanin e Korabit** që janë vetëm në këtë territor. Në Kala të Dodës ka disa

Mali i Korabit / Korabi mountain

KORABI MOUNTAIN

*Korabi Mountain (2751 m) is the highest in Albania. It is located in the territory of the commune of **Kala e Dodës** that has been named after the shape of a natural castle created by surrounding mountains and rocks. **Plain of Korabi** is near Radomire village, 1900 m above the sea level, 1000 m long and 200 m wide. It is a natural monument consisting of a big and complex glacial "circus". Higher up, there is **Korabi Pasture**. It is a wide field of flowers in summer and a suitable ski track in the winter. **Panairi Hole** is near Radomirë village, 2115 m above the sea level. It also looks like a big glacial "circus." Other attractions include the **Black Lake** (1460 m above the sea level, also natural monument) and **King's Watercourse-Sekarol** (1200 m above the sea level). **Korabi Waterfalls** are beautiful and numerous, especially during rainy weather. Korabi*

*Mountain is also known of **Korabi Eagle** and **Korabi Tylip** that can be found only in this area. In Kala e Dodës there are several guest houses designed in a*

shtëpi pritëse që janë të shtruara në mënyrë tradicionale dhe shërbimi është shumë tradicional. Kostumet popullore dhe këngët me çifteli janë shoqëria më e mirë në këtë ambient të mrekullshëm malor të Korabit. Gatimi tradicional është fli me renda por dhe mishi i qingjit i skuqur në qumësht, kos dele i shkrumuar dhe oriz me qumësht.

traditional way. Folk costumes and songs are the best company in these guest houses. Traditional dishes are served including include pie with many layers (“fli me renda”), lamb fried in milk, sheep yogurt, and rice with milk.

Rrafshi i Korabit/Korabi plain

Gropa e Panairit/Panairi Hole

Mali i Korabit/Korabi Mountain

Tulipani i Korabit/Korabi Tylip

Shqiponja e Korabit/Korabi Eagle

ATRAKSIONET TURISTIKE NE VARGMALIN E DESHATIT NE MAQEDONI

TOURISTIC ATTRACTIONS IN DESHATI MOUNTAIN RIDGE IN MACEDONIA

DIBRA E MADHE. Dibra e Madhe shtrihet rrëzë të Malit të Deshatit dhe në breg të Liqenit artificial të Dibrës, krjuar në basenet e Drinit të Zi dhe Radikës, në kufirin me Shqipërinë, në pjesën jug-perëndimore të Maqedonisë. Rajoni është i lidhur me rrugë automobilistike me Strugën (52 km), Gostivarin (68 km) dhe Shkupin (134 km). Ajo lidhet me Qarkun e Dibrës (Shqipëri) nëpërmjet pikës së kalimit kufitar të Bllatës. Ajo është e ba-

DEBAR. Debar is located in the Southwestern part of Macedonia, bordering Albania in the West. It is located by Deshati Mountain and Debar artificial Lake that is created in the Black Drini and Radica rivers' basins. The region is connected through good local roads to Struga (52 km) and Gostivar (68 km) and Skopje (134 km). It is connected with Diber region in Albania through Bllata cross border point. Al-

nuar kryesisht me shqiptarë. Dibra përmendet që në shekullin V para erës sonë kur flitej për fisin ilir të Doberëve që themeluan qytetin Dober. Hulumtimet arkeologjike dhe historike konfirmojnë se Dibra është pasardhësi i Dobers. Para shekullit XIX, Dibra ka qenë një krahinë shumë e rëndësishme me një shtrirje nga Lura deri në Ohër. **Qyteti i Dibrës së Madhe** (ose siç njihet Shehri) njihet edhe për Kongresin e Dibrës (1909) që deklaroi që gjuha shqipe mund të mësohej brenda Perandorisë Osmane. Deri në vitin 1911, Dibra ka qenë një nga vendet më të zhvilluara në rajon për nga ekonomia, artizanati, tregtia, ndërtimi dhe jeta social-kulturore. Më vonë e humbi rëndësinë e vet dhe sot është një nga rajonet më të pazhvilluara në Maqedoni. Dibra e Madhe ka pasuri të mëdha natyrore dhe kulturore. **Vargmali i Deshatit** në Dibrën e Madhe fillon me Velivarin dhe Deshatin duke krijuar një “kësulë” për qytetin e Dibrës, me borë në dimër dhe

*banians constitute the majority of its population. Debar has been mentioned since V century B.C. as the city of Dober established by the Illyrian tribe of Dober. Archeological and historical research confirms that city of Debar links to Dober. Before XIX century, Debar used to be an important region extending from Lura to Ohrid. **City of Debar** (otherwise known as Shehri) is known also known by the Congress of Debar (1909) that stated that Albanian language could be taught in the Ottoman Empire. Until 1911, Debar used to be among developed regions regarding economy, artisanal production, trade, construction, and social-cultural life. Later it lost its importance and nowadays is among most underdeveloped regions in Macedonia. Debar is rich in natural and cultural resources. In Debar, the **Deshati mountain** ridge starts with Velivari and Deshati mountains that are like a “hat” for the city of Debar, with plenty of snow in winter*

*Liqeni i Dibrës & Qyteti i Dibrës në sfond
Debar Lake & City of Debar*

Xhamia e Inqarit/Inchar Mosque

gjelbërim dhe freski në verë. **Mali i Velivarit** është 2369 m i lartë dhe ndodhet pothuajse në mes të Deshatit. Mali i Velivarit është një atraksion për amatorët e ecjes/ngjijtjes në mal dhe është i shënuar në Hartën Ndërkombëtare të Agjencisë Kombëtare të Gjeohapësirës. Peisazhi natyror është i pasur me shkëmbinj të thepisur, shpella, burime të shumta ujore (përrenj malor dhe ujëvara) dhe florë dhe faunë shumë të pasur. **Liqeni artificial i Dibrës** në këmbë të malit dhe lumejtë e **Drinit të Zi dhe Radikës** mundësojnë sportet ujore (peshkim, not, kanotazh) që përdoren edhe nga vizitorë të huaj. **Burimet termale të Ilixhave të Banishtës** dhe **Kosovrastit (Lixhat e Dibrës)** me vetitë e tyre kurative janë të njohura edhe jashtë vendit. Ujrat

*and full of green and breeze in summer. **Velivari Mountain** is almost in the middle of the mountain ridge and it is an attraction for people who love walking and hiking in mountains. It is drawn on the National Geospatial Agency (NGA) International Map. The landscape is beautiful with rocks, caves, water resources (mountain torrents and waterfalls) and rich flora and fauna. **The artificial Lake of Debar** and rivers of **Black Drini and Radica** create opportunities for water sports (fishing, swimming, canoe) for foreign visitors, too. **Thermal waters of Banisht** and **Kosovrast** are very curative and internationally known, too. Thermal waters are located in Deshati Mountain in Banishte*

Pamje nga vargmali i Deshatit/View from Deshati mountain ridge

termale minerale ndodhen në malin e Deshatit në Banishtë (rreth 900 metra mbi nivelin e detit) dhe në Kosovrast (buzë Liqenit artificial të Dibrës). Banjat e Dibrës mbajnë vendin e parë në Europë dhe të tretin në botë për vlerat kurative (sipas vlerësimit të ACAO, Francë). Dibra ka një **traditë kulturore** të larmishme (“Festivali i këngës qytetare popullore-Penestia,” “Netët e teatrit kombëtar,” etj.) dhe gatime tipike tradicionale (“jufkat” dhe “sheqerparja”). Xhamitë janë nga veprat kryesore monumentale të besimit islam. Dibra e shekullit XIX njihet si “Dibra e Madhe me 9 minare.” Më vjetra është xhamia Inqar (gjithashtu, nga më të vjetrat në Maqedoni), e ndërtuar në 1468 me urdhër të Sulltan Mahmudit II.

(900 m above the sea level) and Kosovrast (on Debar Lake shore). Debar thermal waters are ranked the first in Europe and the third globally for their curative values (according to ACAO France). Debar is known **of cultural traditions** (“Festival of the city folk songs-Penestia,” “National Theater nights,” etc.) and traditional dishes (“jufkat” and “sheqer parja”). Mosques are among most important monuments of Islam religion. XIX century Debar was also known as “Debar of 9 minarets”. The Inchar mosque is the oldest (also one of the oldest mosques in Macedonia). It is built in 1468 upon an order of Sultan Mahmud II.

Mali i Valivarit në sfond/Valivari Mountain

*Liçeni i Dibrës & Gryka e Radikës; dhe, Lumi i Radikës
Dibra Lake & Radika Valley; &, Radica River*

*Banjat e Banishtit
Banisht Thermal Water Complex*

Banjat e Kosovrastrit/Kosovrastit Thermal Water Complex

Manastiri i Sv. Jovan Bigorski / Sv. Jovan Bigorski Monastery

MANASTIRI I SV. JOVAN BIGORSKI

Në Dibër dhe fshatrat përreth ka disa kisha ortodokse të stilit bizantin. Më e famshmja është **Manastiri i Sv. Jovan Bigorski** dedikuar Sv. Jovan Krstitel. Ajo është e vendosur në rrugën

ST. JOHN BIGORSKI) MONASTERY

*In Debar and surrounding villages, there are several orthodox churches built in byzantine style. The most famous one is the **St. John Bigorski Monastery** that is dedi-*

Gostivar-Dibër e Madhe, në luginën e bukur të lumit Radika midis fshtrave Rostushë, Velebrdo, Bitushë dhe Trebishtë. Manastiri është quajtur Bigorski sepse është ndërtuar me shtuf që në maqedonisht quhet Bigor. Kompleksi i manastirit përbëhet nga kisha, kubeja, kulla e rojës dhe ndërtesa. Thuhet se mbreti Jovan e filloi ndërtimin e tij në 1020. Pas pushtimit turk mbeti vetëm një kishë e vogël. Në 1743 filloi rindërtimi i manastirit nga Ilarion, igumeni i parë në manastir. Manastiri është i famshëm edhe për ikonën e Sv. Jovan Krstitel që besohet se ka fuqi misterioze. Thuhet se ikona është gjetur në lumin Radika nga monarku Jovan në 1020, në vendin ku u ndërtua manastiri. Pas djegies së manastirit nga turqit në shekullin XVI, ikona u zhduk për tu rikthyer më vonë. Në 1885 ajo u vu në kornizë argjendi. Jovan Krstitel paraqitet në ikonë si një shenjtor me tre duar dhe mendohet se dora e tretë është e bekuar dhe ndihmon familjet që nuk mund të bëjnë fëmijë.

cated to Sv. Jovan Krstitel (Saint John the Baptist). It is located on the road between Gostivar and Debar, in the beautiful valley of the Radika River among the villages of Rostushe, Velebrdo, Bitushe and Trebishta. The monastery is named Bigorski because it is made of tufa (that in Macedonian is bigor). The monastery complex is comprised of the monastery church, ossuary, the seymen defense tower, and the monastery mansions complex. In the monastery files, it is said that the Monarch Jovan started building it in 1020. The monastery was destroyed after the ottoman invasion and only a small church remained. The rebuilding of the Monastery started in 1743 by the jermonarch Ilarion who was the first Igumen at the Bigorski Monastery. The monastery is also famous for the Icon of "Sv. Jovan Krstitel" (St. John the Baptist) which is believed that has a mysterious power. The Icon was found by the monarch Jovan in the year of 1020, floating over the river Radika, on the same place where the Monastery was built. In the XVI century, Turks burned the Monastery and the Icon mysteriously disappeared. It was returned later. In 1885, it was framed in silver. Jovan Krstitel is represented in the Icon as a three-handed Saint. It is believed that the third hand is blessed and helps families who can't have children.

FSHATI GALIÇNIK. Fshati Galiçnik është një fshat malor afër Dibrës së Madhe. Ai ka ruajtur arkitekturën tradicionale, përfshirë edhe një amfiteater në sheshin e fshatit. Ai është i famshëm për bukuri natyrore. Është i pasur me kullota të përshtatshme për rritjen e bagëtive. Galiçnik ka qenë mbështetur në blegtorinë, sidomos rritjen e deles, prodhimet e djathit, mishit dhe të leshit. Banorët kishin tufa të mëdha, sidomos me dele, quheshin “çobanë” ose barinj. Djathi i verdhë (kaçkaval) dhe djathi i bardhë i kripur (belo sirenje) janë karakteristike për rajonin. Ngjarja më e rëndësishme në fshat është Galika Svadba: festime me kostume tradicionale dasme në korrik në Ditën e Shën Pjetrit (Patron Saint–Petrovden day). Gjatë dasmës, burrat kërcëjnë “Teškoto” (“fort” ose “rëndë”) që është një kërcim që simbolizon kapërcimin e vështirësive në jetë. Një tjetër manifestim është Kolonia e Artit.

GALIÇNIK VILLAGE. Galiçnik is a mountain village near Debar. It has preserved traditional architecture, including an amphitheater in the village square. It is also famous for its countryside and landscape. This area is rich in pastures suitable for livestock grazing. Galiçnik used to rely on livestock, especially sheep, producing cheese, meat and wool products. People had huge flocks and were known as “chobans” (shepherds). Local yellow cheese kaškaval (kashkaval) and local salt brine white cheese (belo sirenje) are produced in this region. The most important event in the village is the Galička Svadba: the traditional wedding custom festival held annually in July on Patron Saint – Petrovden day (St. Peter’s day).

During the wedding, local men will dance the “Teškoto” (the “hard” or “heavy”) that is a dance symbolizing overcoming of difficulties in life. Another manifestation that takes place in Galiçnik each year is the Galiçnik Art Colony.

Pamje nga fshati Galiçnik/ Galiçnik Village

Festimet me kostume dasme/Wedding Costume Festival

PARKU NATYROR I MAVROVËS. Parku Natyror i Mavrovës është më i madhi në Maqedoni. Ai është krijuar si i tillë në 1949 dhe ndodhet në pjesën perëndimore të vendit, midis Liqenit të Mavrovës dhe kufirit me Shqipërinë. Është emërtuar sipas fshatit Mavrovë. Në sajë të vendndodhjes në malin e Bistrës dhe Liqenin e Mavrovës, rajoni është shndërruar në një qendër turistike e frektentuar përgjatë gjithë vitit. Mavrova është qendra më popullore e skijimit në Maqedoni. Qendra e skijimit quhet Zare Lazareski dhe ka dy teleferikë të dyfishtë, një teleferik tek me kapacitet rreth 1100 persona në orë, dhe disa ngjitës për ski me lidhje të sinkronizuar dhe kapacitet rreth 5000 vetë në orë. Pista fillon në 1960 m dhe mbaron në 1250 m mbi nivelin e detit. Liqeni i Mavrovës ndodhet në lartësinë 1220 m. Ai është 12 kilometra i gjatë dhe 3 kilometra i gjerë, me një sipërfaqe prej 13,3 km². Bregu është 24 kilometër i gjatë. Thellësia është deri në 48 metra.

MAVROVO NATIONAL PARK. *Mavrovo National Park is the largest in Macedonia. It was established as a national park in 1949. It is located in the western part of the country between the Mavrovo Lake and the border with Albania. It is named after the village of Mavrovo. Due to its location at Bistra Mountain and Mavrovo Lake, the region has grown into a year-round tourist center. Mavrovo is the most popular ski center in Macedonia. The ski center named Zare Lazareski has two double lift chairs, one single lift chair with over 1100 people/hour capacity, several ski lifts with synchronized connection and over 5000 persons/hour capacity. The ski trails start at 1960 m and end at 1250 m above sea level. The Mavrovo Lake lies at an altitude of 1220m. It is 12 kilometers long and 3 kilometers wide and covers an area of 13.3 km². The coast is 24 kilometers long. The deepest measured spot of the lake is 48 meters deep.*

Liqeni i Mavrovës/Movrovo Lake

Qendra e Skijimit Mavrovë/Mavrovo Ski Center

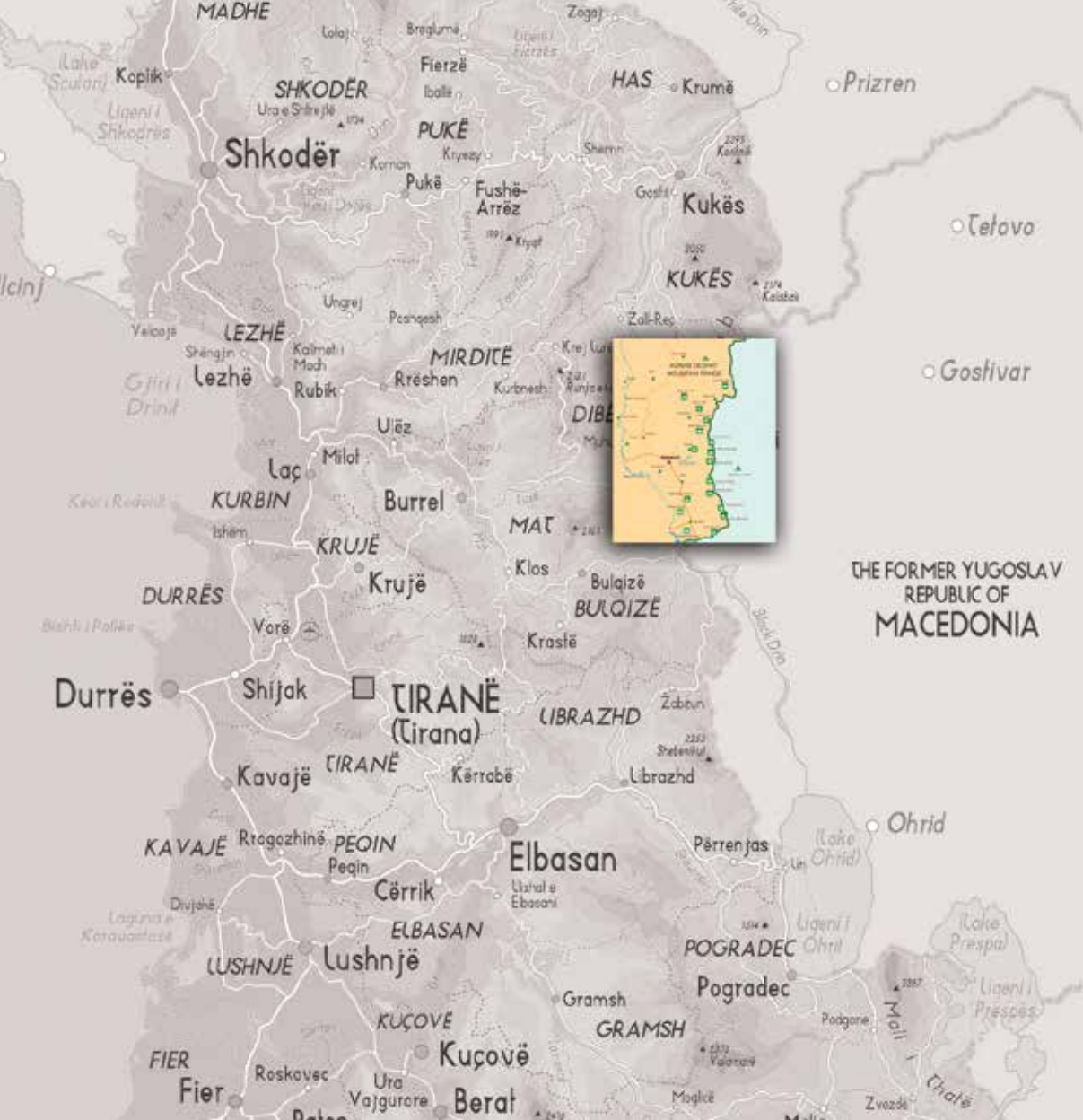

Liqeni i Mavrovës/Mavrovo Lake

Mali Bistrës/Bistra Mountain

THE FORMER YUGOSLAV
REPUBLIC OF
MACEDONIA

*Harta e zonës Korab-Deshat.
Map of Korabi-Deshat region.*

Ky projekt financohet nga
Bashkimi Evropian

This project is funded by
European Union

Zbatohet nga
ANTTARC

Implemented
by ANTTARC